

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2022
9. volební období

Z Á P I S

ze 14. schůze
zahraničního výboru
konané 3. listopadu 2022

Přítomni: poslankyně J. Pokorná Jermanová, J. Levko, B. Urbanová, poslanci J. Bašta, P. Beitl, R. Bělouš, M. Benda, O. Benešík, J. Horák, J. Kobza, T. Kohoutek, J. Kubík, O. Lochman, H. Okamura, K. Rais, M. Ratiborský, J. Strýček, M. Ženíšek

Omluveni: poslankyně E. Decroix, poslanec J. Bžoch,

NÁVRH POŘADU SCHŮZE:

9.00 hodin

1. Návrh státního rozpočtu na rok 2023 - kapitola 306 – Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

uvede: **Mgr. Radek Rubeš**, státní tajemník Ministerstva zahraničních věcí
Ing. Ilona Hégrová, vedoucí odd. Financování zahraničních věcí, spravedlnosti, dalších rozpočtových kapitol a politických stran a hnutí Ministerstva financí
Ing. Michal Čáp, odd. Financování zahraničních věcí, spravedlnosti, dalších rozpočtových kapitol a politických stran a hnutí Ministerstva financí
zpravodaj: posl. Petr Beitl

2. Informace o postoji České republiky k návrhům rezolucí Valného shromáždění OSN zaměřených na Izrael

uvede: **Jan Lipavský**, ministr zahraničních věcí
Mgr. Jiří Kozák, náměstek člena vlády, MZV
Mgr. Petr Hladík, ředitel odboru Blízkého východu a Afriky Ministerstva zahraničních věcí
Mgr. René Miko, ředitel odboru OSN Ministerstva zahraničních věcí
zpravodaj: posl. Marek Benda

cca 10.15 hodin

3. Informace k možnostem zřízení speciálního mezinárodního trestního tribunálu pro vyšetření zločinů ruské agrese na Ukrajině

uvede: **Jan Lipavský**, ministr zahraničních věcí
JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M., náměstek ministra zahraničních věcí pro řízení sekce právní a konzulární
Petra Benešová, Mezinárodně právní odbor Ministerstva zahraničních věcí
zpravodaj: posl. Barbora Urbanová

4. Návrh termínu a pořadu příští schůze

5. Sdělení předsedy

Př. M. Ženíšek – zahájil schůzi v 9.00 hodin. Navrhl, aby ověřovatelem schůze byl posl. R. Bělouš, s čímž poslanci souhlasili.

Poslanci poté schválili program schůze /*hlasování 16-0-0*/.

1. Návrh státního rozpočtu na rok 2023 - kapitola 306 – Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

Př. M. Ženíšek – poslanci obdrželi návrh rozpočtu kapitoly MZV jak v písemné, tak elektronické podobě a návrh usnesení. Zpravodajové všech výborů budou tlumočit jednotlivá usnesení na jednání rozpočtového výboru 9. listopadu v 9 hodin v hlavním jednacím sále PS.

Státní tajemník Ministerstva zahraničních věcí Mgr. Radek Rubeš – rozpočet MZV je nástroj české zahraniční politiky. Za peníze, které dostáváme z rozpočtu, se MZV snaží hájit zájmy ČR ve světě. ČR má rozsáhlou síť zastupitelských úřadů na všech kontinentech, které jsou nedílnou součástí bezpečnostní architektury státu. Čeští diplomaté plní úkoly, které vedou k posílení bezpečnosti ČR, k ochraně životů českých občanů, k ochraně majetku státu i českých občanů. Čeští diplomaté také přispívají vydáváním víz k příjmům do státního rozpočtu. Na MZV je přibližně 2000 lidí, z toho asi 1200 pracuje v zahraničí a zhruba 800 lidí pracuje zde v Praze na ústředí. Část rozpočtu jde na platy zaměstnancům v KČ. Vyplácejí se i náhrady zvýšených životních nákladů v zahraničí v cizích měnách, které se liší podle teritoria. MZV je závislé na fluktuaci kurzu koruny vůči zahraničním měnám. Vzhledem k tomu se rozpočet MZV těžko plánuje. MZV řeší i problémy spojené s vysokými cenami energií, a to nejen v Praze, ale i v zahraničí. Například se řeší kritická situace v Berlíně, kde ceny energií stouply mimořádně. ZÚ v Berlíně hlásí nemožnost s přidělenými prostředky vystačit.

Bezpečnostní situace ve světě se také podílí na navyšování rozpočtu. Řeší se ruská agrese vůči Ukrajině, dále to, co se děje se ZÚ v Moskvě i bezprostřední ohrožení Moldávie. MZV dodávalo generátory do Kyjeva a Lvova, aby ZÚ mohly fungovat vzhledem k výpadkům energie, ke kterým právě na Ukrajině dochází.

Ve struktuře rozpočtu MZV je spousta mandatorních výdajů, které ministerstvo platí, jako příspěvky mezinárodním organizacím, kde ročně platíme přibližně 1,7 miliardy Kč.

MZV trápí platová část. Rozpočet na příští rok na platy v KČ nemá 100 % toho, co je rozpočítáno. Lidem v zahraničí se snižují procenta na přepočtené náhrady zvýšených nákladů. Zvyšujeme jejich podíl na odvodech za energie. Část peněz, které takto ušetříme, převedeme do platové složky, abychom pokryli naše oprávněné nároky. MZV trápí relativně podfinancovaná investiční část, některé investice se musí odložit, což není ideální situace. Spravujeme v zahraničí 174 objektů, jejichž tržní hodnota je kolem 150 miliard Kč. Majetek se musí udržovat v provozuschopné situaci, v opačném případě je potřeba se části majetku zbavit. To jsou strategické úvahy, které MZV musí činit.

MZV musí dobře vyhodnotit situaci v každé zemi a říci, jestli ta země je pro ČR perspektivní z dlouhodobého hlediska. I o těchto tématech je nutné jednat a MZV ocení ohledně rozpočtu debatu se zahraničním výborem.

Př. M. Ženíšek – potvrdil, že zahraniční výbor uvítá obsáhlejší debatu s MZV ještě během přípravy příštího rozpočtu.

Požádal o vystoupení zástupce z Ministerstva financí, nikdo se však nedostavil.

Zpravodaj P. Bejtl – situace, ve které se MZV v současnosti nachází, není jednoduchá. ZAV je připraven pomáhat protlačovat věci, které jsou vládními prioritami. Struktura rozpočtu tomu však nepomáhá. Největší položka „Ostatní výdaje na plnění úkolů MZV“ představuje 7 miliard Kč a není zřejmé, co ji tvoří. Pro příští rok by přivítal strukturu, ze které by bylo lépe vidět, kam konkrétně

peníze jdou, hlavně v kontextu vládních priorit a vládního programu.

Je také nešťastné, že se u některých položek objevuje v rozpočtu 0 Kč. Jsou to například položky „Program na podporu zdrojových a tranzitních zemí v Africe“ a „Zámek Štířín“. Ohledně Štířínu by mělo na MZV dojít ke strategickému rozhodnutí se tohoto majetku zbavit, protože jeho ekonomika nedává smysl.

Peníze v rozpočtu by se měly rozdělit podle toho, jak byly určené priority. Pokud se jako priority v strategických materiálech zvolily Afrika jako náhrada ruských trhů i zdrojů surovin, dále Jižní Korea jako strategický partner a západní Balkán, tak by se podle toho měly rozdělovat i finanční prostředky, protože jinak to nedává smysl a cíle se dosahují velmi složitě. Vyhodnocení, které země jsou pro ČR ve středně a dlouhodobém výhledu strategické a kde má ČR šanci postupovat, jsou zdravé úvahy, ve kterých zahraniční výbor ministerstva podpoří.

Rozpočet, tak jak je předložen, je uměním možného. Vnímá i velkou částku na podporu Ukrajiny, je to věc historická. V prioritách je jen jedna položka, což ho mrzí. Zahraniční výbor je ochoten pomáhat s vytvořením jiné struktury rozpočtu, ze které by bylo více zřejmé, kam konkrétně prostředky z rozpočtu jdou.

Obecná rozprava

Posl. O. Beneš – uvažuje se, že bychom opět rušili některé zastupitelské úřady? Často je nešťastné rušení ZÚ, protože potenciály zemí se mění a restarty jsou mnohem dražší.

Nemá propojení národních diplomacií s evropskou diplomacií prostor pro zlepšení, třeba sdílením informací? Jaké zkušenosti má MZV?

St. tajemník R. Rubeš – Afrika a program na Afriku MZV radost nedělá. 0 Kč pro Afriku bylo zklamáním, protože probíhala jednání s MF. MZV věřilo, že částka, kterou požadovalo, mu bude přidělena. Pokud MZV nemá peníze na projekty jako je program Afrika, je to chyba, protože to jsou konkrétní věci, kterými se ČR prezentuje ve světě. V roce 2023 je MZV připravené sanovat prostředky částečně z vlastních zdrojů, aby se mohl Projekt Afrika dále realizovat. Afrika je mimořádně důležitá a je blízko Evropy, proto veškeré problémy, které v Africe jsou, se přelévají do Evropy. MZV bude v aktivitách v Africe pokračovat, bude podporovat české firmy, které hledají nové trhy. MZV v roce 2023 část zdrojů z humanitární a rozvojové pomoci nasměruje do Afriky, aby mohla ČR v Africe pokračovat. Snaha, aby program ve tříleté podobě pokračoval.

Program Ukrajina – MZV dostalo prostředky od vlády, je to velká priorita. Je citelná snaha všech pomoci Ukrajině, která bojuje i za naši bezpečnost. Pomoc se bude soustředit zejména v regionu Dnipro. 500 milionů, které má MZV v rozpočtu, nejsou peníze jenom pro MZV. 280 milionů je program MZV a zbytek je dělen pro další ministerstva včetně MPO.

Rozhodnutí o Štířínu je strategické, protože je pro MZV neziskový. Cílem je ukončit činnost příspěvkové organizace Štířín, vyrovnat závazky a vrátit majetky zpět státu. Využití MZV je nulové.

Rušení ZÚ – MZV navrhuje zrušení tří úřadů. Jedním z nich je Kábul. Mise končí a nevypadá to, že by se ČR do Afghánistánu vracela. Aktivitu bude pokrývat vedlejší ZÚ v Pákistánu. Další návrh na zrušení je ZÚ Bamako v africkém Mali. Úřad se otevíral kvůli velkému zájmu Ministerstva obrany vzhledem k české misi. Nicméně vojáci se stahují, Mali se vzdaluje od evropských hodnot. Poslední úřad, který MZV bude rušit, je Generální konzulát v Chengdu v Číně. Vznikl v roce 2018, kdy se předpokládalo, že úřad si na sebe vydělá díky vízům. V současnosti se tam však vydávají jednotky víz. Naděje na rozvíjení vztahů s Čínou nejsou, ZÚ skončí k 31. 12. 2022.

Strategické působení ČR ve světě je otázkou kolektivní diskuse. Je to diskuse nad zájmy ČR. Jde o dynamickou věc.

Posl. J. Kobza – Afrika bude o to důležitější, že dochází k zastavení dovozu surovin (zejména hliník, chrom, neon). Afrika může být jedním z náhradních zdrojů. Proto zavření Bamaka není strategicky moudré. Celosvětově probíhá hon na Afriku. Je tu i nová meziparlamentní skupina přátel s Ghanou. Afrika stojí za to, aby byla rozpracována.

Je rušení ambasády v Kábulu reciproční? Uvažuje se o přerušení vztahů? Afghánistán je také velkým zdrojem nerostných surovin. Bylo by dobré v těchto oblastech udržovat kontakt, jakkoli to je náročné. Proto se přimlouvá za udržení ambasády v Kábulu.

Požádal o podrobný rozpis transformační a rozvojové pomoci, dlouhodobé projekty a informaci, která organizace projekty zpracovává.

Posl. H. Okamura – vidí pozitivní šanci vyzdvihnout službu diplomatů, aby lidé službě diplomatů i MZV lépe rozuměli, a aby se to promítlo do lepšího platového ocenění. Platy odborných zaměstnanců v porovnání s blízkými státy na západ od ČR jsou nepřiměřeně nízké. Je potřebné popularizovat práci české diplomacie na několika příběžích diplomatů, kteří něco konkrétního v zahraničí dokázali. Bylo by vhodné nastavit kvalitní kariérní řád na MZV.

Je v blízkém výhledu zřízení nové ambasády? V čem má spočívat mimořádná podpora v Kišiněvě?

St. tajemník R. Rubeš – migrace z Afriky do Evropy je velké téma. Jak se zhoršují politické i klimatické podmínky v některých oblastech Afriky, tak se zoufalí lidé dávají na cestu. Zambie je mimořádně stabilní a demokratická země na africké poměry. Proběhlo tam několik parlamentních voleb a došlo ke střídání vlád. ČR svým působením pomáhá, aby Zambie stabilní zůstala. Migrace z okolních zemí v Africe je pak svedena do Zambie. ČR několika uprchlickým centrům v Zambii pomáhá.

ZÚ v Bamaku se zruší, ale ČR v této oblasti zůstane, pouze se přesune do jiné země, protože režim v Mali je momentálně protizápadní a působení ČR v této zemi není možné.

Kábul opustila většina spojenců. Vládne tam hnutí Talibán, které ČR neuznala. Služby se přesunou do Pákistánu.

Ghana není jenom ekonomická otázka, ale i politická. Může stát na straně globálního Západu.

Projekty rozvojové spolupráce se obvykle realizují přes ČRA, nebo přes nevládní organizace, případně firmy.

Poděkování panu poslanci Okamurovi, váží si podpory zaměstnancům MZV. MZV je nekonkurenceschopné. Nároky na odborníky jsou velké a platové ohodnocení není velké. Struktura platů na MZV v Praze je lehce podprůměrná v porovnání s ostatními rezorty.

Posl. M. Benda – pokud se má uvažovat o rušení ambasád, tak by se mělo začít od těch v Evropě, tam nedávají žádný smysl. Pokud má stát šetřit, tak začít odtud.

Posl. J. Levko – otázka ohledně Myanmaru. Chce mít ČR diplomatické vztahy s vojenskou juntou?

St. tajemník R. Rubeš – opodstatnění ZÚ v Evropě vidí jako podnět k diskusi. Souhlasí, že ne ve všech případech je snadné najít opodstatnění jejich zachování.

Úřad v Barmě bude zatím zachován, ne kvůli rozvíjení vztahů s vojenskou juntou, ale proto, že ČR má v Barmě důležité lidsko-právní aktivity. Odchod ČR by v tuto chvíli znamenal jejich poškození. Úřad bude udržován s ohledem na juntou v minimální možné míře.

Posl. J. Kobza – Generální konzulát v Chengdu se málo využíval, protože cestování Číňanů bylo omezeno kvůli covidu. Teď se možnost cestovat vrací a je potřeba to vzít v úvahu. Zrušením konzulátů se paralyzuje činnost ambasády, která bude zahlcena žádostmi o víza.

St. tajemník R. Rubeš – MZV uvažuje o zřízení Generálního konzulátu v Bombaji, což se bude ještě finančně propočítávat.

Podrobná rozprava – zpravodaj P. Beitl navrhl usnesení, které poslanci vzápětí přijali /usn. č. 62, hlasování 15-0-1 je zachyceno v příloze/.

Po odůvodnění státního tajemníka Ministerstva zahraničních věcí Mgr. Radka Rubeše, zpravodajské zprávě posl. Ing. Petra Beitla a po rozpravě

zahraniční výbor

I. doporučuje Poslanecké sněmovně Parlamentu vyslovit souhlas s předloženým Návrhem rozpočtu kapitoly 306 - Ministerstvo zahraničních věcí České republiky na rok

2023 ve výši příjmů Kč 964 935 000,- a ve výši výdajů Kč 9 999 525 244,- a s návrhem střednědobého výhledu na léta 2024–2025;

II. p o v ě ř u j e zpravodaje výboru, aby tento závěr výboru tlumočil na jednání rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny za účasti zpravodajů ostatních výborů.

2. **Informace o postoji České republiky k návrhům rezolucí Valného shromáždění OSN zaměřených na Izrael**

Př. M. Ženíšek – poslanci obdrželi podkladový materiál MZV.

Náměstek člena vlády MZV Mgr. Jiří Kozák – pozice ČR k rezolucím je dlouhodobě konzistentní, předvídatelná a transparentní. ČR považuje podporu Izraele v OSN za jednu z priorit a odmítá protiizraelské předpojatosti, které se v OSN objevují v souvislosti s těmito rezolucemi. Vyjednávání a hlasování o palestinských rezolucích každoročně patří mezi prioritní body zasedání Valného shromáždění OSN. EU je jediným negociačním partnerem palestinské strany. ČR je velmi aktivní v New Yorku při vyjednávání a zodpovědně a aktivně se snaží argumentovat ve prospěch nestrannosti a vyváženosti rezolucí. ČR usiluje, aby jazyk palestinských rezolucí nepředjímal řešení, ale pouze popisoval aktuální situaci v daném konfliktu. ČR považuje za zásadní bezpečnostní zájmy Izraele a právo Izraele na sebeobranu. Společná pozice EU je považován za jeden z nejdůležitějších politických nástrojů EU. Jeho dosažení by nemělo být cílem, nýbrž prostředkem prosazování unijních zájmů. ČR dbá na dodržování dohodnutých pozic.

Základní pozice ČR: 1. ČR konzistentně trvá na názvosloví pro Chrámovou horu – to je využíváno palestinskou stranou k posunování významu jednotlivých rezolucí. ČR trvá na tom, aby byly plně respektovány závěry FAC EU, která trvá na dvojjazyčném označení Chrámové hory. V některých rezolucích toto není reflektováno a pro ČR je to rozhodující. 2. Další věc, se kterou se ČR v rezolucích neztotožňuje, je označování izraelského režimu jako apartheidu. 3. ČR konzistentně odmítá rezoluce zvláštních orgánů a programů OSN jednostranně prosazujících palestinský narativ a zatěžujících práci, nebo rozpočet EU. 4. ČR usiluje o větší vyváženost jazyka, zejména ohledně eskalace násilí v Gaze a zdůrazňuje právo Izraele na sebeobranu. 5. Je potřeba zdůraznit, že dochází k teroristickým útokům z Gazy.

Počet rezolucí předkládaných palestinskou stranou je neúměrně velký a ČR usiluje o jeho snížení. Za tento rok je předkládán balíček, který obsahuje 15 rezolucí, z toho 6 přímo ve Valném shromáždění a 9 na výborech.

Zpravodaj M. Benda – co je to bienalizace?

Nám. J. Kozák – snaha, aby se rezoluce předkládaly jednou za dva roky a ne opakovaně.

Zpravodaj M. Benda – celý problém vznikl na jaře, kdy MZV zareagovalo u jedné rezoluce jinak, než by vláda zareagovat měla. Stala se chyba daná přílišnou snahou postupovat společně s EU. OSN v současném složení je svět nepřátelský vůči Izraeli i vůči Západu jako celku.

Zajímají ho 2 navrhované rezoluce Valného shromáždění č. 4 – Informační program k otázce Palestiny v odboru pro globální komunikaci sekretariátu – bude hlasování ČR jasné ne?

Také se zajímá o rezoluci 4 výboru Valného shromáždění OSN, bod 11 - Izraelské praktiky týkající se lidských práv palestinského lidu na okupovaných palestinských územích včetně východního Jeruzaléma – bude ČR jasné hlasovat proti?

Vítá, že materiál byl předložen výboru. Všeobecná shoda v této Sněmovně a v této zemi je na podporu státu Izrael.

Obecná rozprava

Nám. J. Kozák – hlasování ve Valném shromáždění bude probíhat v následujících týdnech, jednání ještě probíhají. Bude záležet na finálním znění rezolucí. U dvou rezolucí „Informační program k otázce Palestiny v odboru pro globální komunikaci sekretariátu“ má ČR problém s tím, že program se navrhuje, aby byl realizován skrze Výbor pro nezcizitelná práva palestinského lidu. To je výbor, proti kterému ČR hlasovala a proti kterému má ČR negativní postoj. Navíc program by se měl věnovat monotematickým aktivitám, které nereflktují situaci. Postoj ČR oproti 2020, kdy ČR byla pro, by letos měl být tedy proti.

K rezoluci „Izraelské praktiky týkající se lidských prav palestinského lidu na okupovaných palestinských územích včetně východního Jeruzaléma“ bude mít ČR negativní stanovisko.

Posl. H. Okamura – jde o celou sérii rezolucí. Není možné zaujmout u všech paušálně postoj. Požaduje přehledné vyhodnocení, jak se posouváme v našich pozicích. V kolika dalších případech vyjadřujeme jasně proizraelský postoj.

Nám. J. Kozák – tím, jak se mění počet rezolucí, nejsou čísla relevantní. Přehledy hlasování máme.

Ředitel odboru OSN Ministerstva zahraničních věcí Mgr. René Miko – nejde hlasovat proti všemu. EU je jediným vyjednávacím partnerem Palestinců. ČR věří, že se podaří prostřednictvím síly EU zlepšovat texty, které by stejně nakonec byly přijaty. ČR se snaží dosahovat zlepšení, neústupnost Palestinců je velká, proto se u některých rezolucí posunula ke hlasování proti.

Ředitel odboru Blízkého východu a Afriky Ministerstva zahraničních věcí Mgr. Petr Hladík – pozice ČR je konzistentní a netýká se jenom hlasovacího cyklu v březnu v Radě pro lidská práva, nebo teď v New Yorku. Amnesty International vydala zprávu, kde označila Izrael za apartheidní režim a tehdy se MZV vyjádřilo jasně proti takovému nálepkování státu Izrael. V rezolucích se to poté přepisuje do praxe.

Posl. K. Rais – pozitivně oceňuje, že se výbor těmito tématy zabývá. Obecný apel, aby to vydrželo. Materiál chápe tak, že u rezolucí jsou stanoviska ČR a předpokládá, že je bude MZV akceptovat. Jaká je pozice MZV k první rezoluci?

Nám. J. Kozák – k výboru pro nezcizitelná práva bude ČR proti. Je to orgán pro ČR nepřijatelný. Při minulém hlasování se ČR zdržela. Rezoluce, jak jsou předkládány, nereflktují situaci, jsou jednostranné ve svém vyznění. Ignorují stránku terorizmu, který vychází z palestinských území a nerespektují právo na sebeobranu Izraele.

Posl. H. Okamura – jasně vyjadřuje proizraelský postoj, který bude srozumitelně vyjádřen i pro veřejnost.

Posl. J. Kobza – když probíhají jednání s palestinskou stranou, s kým ČR jedná? Dokud nebude dosaženo jednotného hlasu z palestinské strany, tak jakékoli dohody s nimi budou velmi nespolehlivé.

Ministr zahraničních věcí Jan Lipavský – Palestinská národní správa je uznávána, má legitimitu, která vzešla z voleb. Nemá tedy smysl zpochybňovat její legitimitu. Představuje samosprávu pro Západní břeh. Ani izraelská strana nerozporuje její legitimitu a komunikuje s ní politické otázky. S Gazou, kterou ovládá teroristická organizace, jednání neprobíhají.

Řed. P. Hladík – poslední legislativní volby v Gaze se konaly v roce 2006. Po těchto volbách se dostalo k moci hnutí Hamás, které násilným způsobem v roce 2007 převzalo Pásmo Gazy. ČR stála za tím, že hnutí Hamás bylo zařazeno na teroristický seznam EU. Proto ČR prosazuje „no contact policy.“

Posl. R. Bělor – míří otázkou k tomu, s kým se na palestinské straně daří jednat, protože stran je několik, ale to již bylo zodpovězeno.

Posl. O. Benešik – navrhuje pravidelně projednávat otázku rezolucí OSN ohledně Izraele. Nálady a pozice na evropské úrovni i pozici ČR v této věci.

Podrobná rozprava – zpravodaj M. Benda doplnil a navrhl usnesení, které poslanci vzápětí přijali /*usn. č. 63, hlasování 15-0-0 je zachyceno v příloze/.*

Po úvodním vystoupení ministra zahraničních věcí Jana Lipavského, náměstka člena vlády Mgr. Jiřího Kozáka z Ministerstva zahraničních věcí, po zpravodajské zprávě poslance Marka Bendy a po rozpravě

zahraniční výbor

b e r e n a v ě d o m í informaci zástupců Ministerstva zahraničních věcí a **o c e ň u j e** vysoce nadstandardní vztahy České republiky se státem Izrael a jejich promítnutí do hlasování ve Valném shromáždění Organizace spojených národů.

Posl. K. Rais – oceňuje vztahy s MZV a pokládá za vhodné, aby byly tyto rezoluce pravidelně projednávány.

Př. M. Ženíšek – potvrdil, že toto bude pravidlem.

3. **Informace k možnostem zřízení speciálního mezinárodního trestního tribunálu pro vyšetření zločinů ruské agrese na Ukrajině**

Př. M. Ženíšek – poslanci obdrželi podkladové materiály z MZV a z Parlamentního institutu a návrh usnesení.

Ministr zahraničních věcí Jan Lipavský – je to významná mezinárodní iniciativa, ke které se ČR přidala. Rád tuto iniciativu pomáhá prosazovat na mezinárodní scéně. Dnes existuje celá řada mechanismů, které se věnují vyšetřování a trestání porušování mezinárodního práva. Nejvýznamnější je Mezinárodní trestní soud ICC. Množina aktů, kterou může ICC vyšetřovat, nezahrnuje zločin agrese. Bavíme se o zločinech proti lidskosti, o zločinu genocidy, o celé řadě aktů, které ruská vojska páchají na Ukrajině. ICC je schopno tyto události dokumentovat fakticky. To je základ k tomu, aby probíhalo soudní řízení.

To, co však ICC z podstaty věci nemůže, je jít po prvotním zločinu, po agresí samotné, která je ukotvena v Chartě OSN, kde je zakázána útočná válka. Aby tento akt mohl být souzen, je potřeba právně ustanovit nový mechanismus. K tomu vede celá diplomatická aktivita. Ukrajinská strana má zvláštního zmocněnce. Velmi aktivní v této otázce jsou státy Litva, Lotyšsko a Estonsko. Ukrajina ustavuje jádrovou skupinu. Z právního hlediska není jednoduché dosáhnout efektivního fungování tribunálu. Politicky je potřeba vyjádřit podporu tomu, že pokud někdo spáchá akt agrese, nese za to vinu. Bavíme se o nejvyšším politickém vedení v Moskvě. Byl vyslán jasný signál, že toto vedení za to nese odpovědnost. Proto je tato iniciativa právně složitá, ale politicky velmi důležitá.

Náměstek ministra zahraničních věcí pro řízení sekce právní a konzulární JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M. – debata se v rámci OSN již posunula od „zda takový tribunál zřídit“ k „jak takový tribunál zřídit“. Dva základní právní problémy pro vznik tribunálu: 1. otázka imunit, konkrétně prezidenta, premiéra a ministra zahraničních věcí. Po dobu výkonu funkce jsou vyloučeny z mezinárodní trestně-právní odpovědnosti. 2. otázka, jestli soud bude moci fungovat a vést řízení v nepřítomnosti stíhaných osob. V momentě, kdy to nebude možné, je soud pouze na papíře. Můžou být jmenováni soudci, můžou pobírat plat, ale nebudou moci soudit, nebo dokončit stíhání do doby, než pachatelům agrese skončí funkce, nebo než dojde ke změně režimu a Rusko je vydáno.

ICC má možnost stíhat zločin agrese, ale problém je v tom, že tak nemá možnost činit vůči nesmluvním stranám Římského statutu a Rusko ani Ukrajina nejsou smluvními stranami. Ostatní tři zločiny podle Římského statutu lze stíhat a ICC tak činí. Zvláštní tribunál by byl pouze komplementárním k tomu, co dělá ICC. ICC může na základě válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a genocidy stíhat Putina, Lavrova i ruského premiéra. Prokázat jim, že skutečně vydali

příkazy pro konkrétní jednání válečných zločinů, bude obtížné. Kdybychom mohli stíhat zločin agrese, tak je to velmi jednoduché, protože Putin spáchal zločin agrese v přímém přenosu, v televizi. To je důvod, proč se státy snaží dosáhnout právě na zločinu agrese.

Praktická cesta řešení: 1. obdoba Kosovských komor. Na základě výsledku poslední Evropské rady připravuje ESVA ve spolupráci s EK materiál, kde by EU navrhla cestu vpřed. Předpokládá se zřídit tribunál formou obdobnou, jako jsou Kosovské zvláštní komory. To znamená v Haagu sídlící tělesa, která by soudila podle ukrajinského práva, ale byla by složena z mezinárodních právníků a vedle ukrajinského práva by se ještě aplikovalo obyčejové právo mezinárodní, příp. další normy. To vše by bylo založeno na mezinárodní smlouvě. 2. Smlouva Ukrajiny s OSN prostřednictvím Rezoluce Valného shromáždění. Předpokládala by, že velký počet států by hlasoval pro. Ukrajina si uvědomuje, že toto bude složitější než předchozí dvě rezoluce Valného shromáždění, které odsoudily samotnou agresi na Ukrajinu a referenda v Luhanské a Doněcké oblasti. Ukrajina chce navrhnout rezoluci, ve které Valné shromáždění vyzve k vytvoření systému, kde by odpovědnost Ruska byla realizována v praxi. Následně by si ověřila, kolik členských států OSN bude v budoucnosti schopno spolupracovat na konkrétním řešení a teprve pak by v další rezoluci mohlo být přijato konkrétní řešení zřízení zvláštního tribunálu. MZV by se přiklonilo z hlediska legitimacy a praktického dopadu soudu k myšlence, aby se na něm podílelo co nejvíce států. Ukrajina chce s ČR v krátké době diskutovat další cestu vpřed, hlavně z hlediska vtažení co nejvíce států k souhlasu pro zřízení zvláštního tribunálu.

Zpravodajka B. Urbanová – zahraniční výbor podporuje úsilí MZV, aby se vyšetřovala ruská agrese. Proto je v usnesení navrhnutý jako 1. bod, že agresi odsuzuje, což je v souladu s OSN, Radou Evropy a s Meziparlamentní unií. Dále chce zahraniční výbor usnesením odsoudit i útoky na civilní obyvatelstvo a označit ruský režim za teroristický. Nelze předstírat, že není terorizmem, pokud někdo prosazuje svoje politické zájmy tím, že útočí na civilní obyvatelstvo takovým způsobem, jak to dělá Rusko. Do usnesení je zařazeno neuznání výsledků takzvaných referend a konstatování, že referenda jsou snahou přivlastnit si silou část cizího území. V usnesení zahraniční výbor vyzývá mezinárodní společenství, aby neustávalo v podpoře Ukrajiny. Vyjadřuje v něm podporu vládě a ministromi zahraničních věcí o revizi vztahů s Ruskou federací. Změna oproti návrhu usnesení, které bylo včera poslancům zasláno, nastane v poslední větě. „Podporujeme úsilí a odstoupení od smlouvy o přátelství“ bylo po dohodě s MZV odstraněno.

Obecná rozprava – vystoupili poslanci R. Bělor, H. Okamura, min. J. Lipavský,

Podrobná rozprava – zpravodajka B. Urbanová navrhla usnesení.

Posl. J. Kobza – je potřeba myslet na budoucnost. Může dojít ke změně situace i v Rusku samotném. To usnesení, jak je navrženo, by na dlouhou dobu zavřelo dveře k jednání. Navrhuje alternativní usnesení: „Zahraniční výbor podporuje zřízení mezinárodního soudního tribunálu k vyšetření válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, ke kterým došlo a dochází na Ukrajině od roku 2013.“ Toto pokládá za objektivnější přístup, který umožňuje jmenovitě stíhat pachatele zločinů, ke kterým tam došlo a dochází.

Posl. P. Beitl – v návrhu usnesení jsou vyjmenovány útoky na civilní obyvatelstvo. Ochrana civilních obyvatel je definována v Ženevských úmluvách, a to v usnesení chybí. Vypisuje se něco, co je někde vypsáno.

Nám. M. Smolek – je možné zkrátit usnesení konstatováním, že Rusko porušuje v mnoha ohledech mezinárodní humanitární právo, což jsou Ženevské konvence.

Posl. B. Urbanová – pro vyjmenování existuje závažný politický důvod. Opakování neuškodí.

Nejprve se hlasovalo o alternativním usnesení posl. J. Kobzy, které přijato nebylo /*hlasování 4-*

6-4 je zachyceno v příloze/.

Poté poslanci hlasovali o návrhu usnesení posl. B. Urbanové, které poslanci vzápětí přijali /usn. č. 64, hlasování 12-1-1 je zachyceno v příloze/.

Po úvodním vystoupení ministra zahraničních věcí Jana Lipavského, náměstka ministra zahraničních věcí JUDr. Martina Smolka, PhD., LL.M., po zpravodajské zprávě poslankyně Ing. Barbory Urbanové a po rozpravě

zahraniční výbor

- I. odsuzuje** ruskou agresi na Ukrajině, a to v souladu s rezolucí Valného shromáždění OSN z 2. března 2022¹, rezolucí Rady Evropy č. 2463² ze 13. října 2022 a rezolucí Meziparlamentní unie³ ze 14. října 2022;
- II. odsuzuje** zejména rozsáhlé útoky na civilní obyvatelstvo, civilní objekty a klíčovou infrastrukturu, které jsou zjevnou snahou o dosažení politických cílů prostřednictvím zastrašení civilní populace a odpovídají teroristickým metodám;
- III. konstatuje**, že hlavním cílem poslední vlny útoků byla i vládní a energetická infrastruktura na velké části území a oběťmi byly desítky civilistů. Tyto útoky způsobují omezení či zastavení dodávek energií, vody či tepla hned v několika regionech a ohrožují civilní obyvatelstvo. Ostřelování a rozmístění vojenských jednotek v areálu Záporožské jaderné elektrárny jsou hrozbou pro civilní obyvatelstvo nejen na území Ukrajiny. Přímé či nepřímé výhrůžky použitím jaderných zbraní, stejně tak jako falešná a nepodložená obvinění Ukrajiny z plánování použití zbraní hromadného ničení, jsou nebezpečnou eskalací napětí a hrozbou pro celoevropskou bezpečnost;
- IV. označuje** v souladu s rezolucí Parlamentního shromáždění Rady Evropy⁴ současný ruský režim za teroristický;
- V. neuznává** výsledky tzv. referend, vyvolaných Ruskou federací v Doněcké, Luhanské, Chersonské a Záporožské oblasti, které mají za cíl legitimizovat ruskou agresi a anexi ukrajinského území;
- VI. konstatuje**, že tato tzv. referenda, vyvolaná Ruskou federací v Doněcké, Luhanské, Chersonské a Záporožské oblasti, jsou součástí snahy přivlastnit si silou část cizího území;
- VII. konstatuje**, že Rusko odpírá ukrajinskému lidu právo na vlastní identitu a samostatnou existenci. Akce ruských jednotek a dalších ozbrojených skupin vytvořených s podporou ruských orgánů na Ukrajině naplňují znaky válečných zločinů a zločinů proti lidskosti a odpovědné osoby za ně musí být potrestány;

¹ Rezoluce mimořádného zasedání Valného shromáždění OSN č. 11/1 ze dne 2. března 2022

² Parlamentní shromáždění Rady Evropy, rezoluce 2463 o další eskalaci agrese Ruské federace proti Ukrajině (přijata Parlamentním shromážděním dne 13. října 2022)

³ Shromáždění Meziparlamentní unie, rezoluce o Odsouzení invaze na Ukrajinu a následné anexe území na obranu územní celistvosti všech států (přijata na 145 shromáždění dne 14. října 2022)

⁴ Viz výše, Rezoluce PS Rady Evropy č. 2463, bod 13.7

VIII. p o d p o r u j e úsilí ministra zahraničních věcí o ustavení zvláštního tribunálu pro stíhání zločinu agrese, jakož i vyšetřování vedené Mezinárodním trestním soudem vedoucí ke stíhání válečných zločinů a zločinů proti lidskosti;

IX. v y z ý v á mezinárodní společenství, aby neustalo v podpoře Ukrajiny, která dnes brání nejen své vlastní území, ale také svobodnou a bezpečnou Evropu;

X. v y j a d ř u j e podporu a poděkování Vládě České republiky za dosavadní pomoc, kterou poskytla Ukrajině, ať už humanitární, hospodářskou, politickou, diplomatickou nebo v dodávkách vojenského materiálu a **p o d p o r u j e** úsilí Ministerstva zahraničních věcí o revizi vztahů s Ruskou federací.

4. Návrh termínu a pořadu příští schůze

Př. M. Ženíšek – další schůze zahraničního výboru se uskuteční ve čtvrtek 24. listopadu od 9 hodin. Na pořadu schůze bude již avizované jednání se zástupci zpravodajských služeb ohledně aktuálních bezpečnostních hrozeb. Jak bylo domluveno na minulé schůzi, požádáme o informace především k situaci na Ukrajině, v Arménii a v Sahelu a k současné uprchlické situaci.

Dále by chtěl pozvat MZV, aby nás seznámilo se stavem příprav nové Bezpečnostní strategie ČR.

5. Sdělení předsedy

Př. M. Ženíšek – výbor obdržel žádost mpř. Skopecčka k odevzdání plánu vyslání delegací do zahraničí v roce 2023.

Obecná rozprava – proběhla diskuse k prioritním destinacím.

Podrobná rozprava – předseda M. Ženíšek navrhl usnesení, které poslanci vzápětí přijali /usn. č. 64, hlasování 12-0-0 je zachyceno v příloze/.

Zahraniční výbor Poslanecké sněmovny

I. s c h v a l u j e záměr vyslání delegací zahraničního výboru v roce 2023, který je přílohou tohoto usnesení;

II. p o v ě ř u j e předsedu zahraničního výboru, aby požádal předsedkyni Poslanecké sněmovny o zařazení tohoto záměru na pořad schůze organizačního výboru.

Příloha k usnesení zahraničního výboru č. 65

Plán vyslání zahraničního výboru Poslanecké sněmovny na rok 2023

Vyslání delegací ZAV do následujících zemí:

- **západní Balkán: Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie**
- **Japonsko**
- **Singapur + 1 (Malajsie, Korea, Indonésie, Indie)**
- **Ukrajina**

6. Různé

Posl. H. Okamura – informoval o plánu zřídit podvýbor pro lidská práva. Je to iniciativa poslankyně Evy Decroix a částečně i jeho. Agendou by měla být situace utiskovaných autoritativními režimy, mezi jinými hlavně Tibeťanů, Ujgurů, lidí v Bělorusku.

Př. M. Ženíšek – vzhledem k nepřítomnosti posl. E. Decroix a po dohodě vedení výboru se hlasování o zřízení podvýboru přesune na další schůzi výboru.

Schůze skončila v 11.35 hodin.

Zapsala: Mgr. Miriama Štrbová

Za správnost: PhDr. Veronika Cihelková

Ing. Roman Bělor v. r.
ověřovatel výboru

PhDr. Marek Ženíšek, Ph.D. v. r.
předseda výboru